

PROPRIETAR — DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Ceva pentru „Agru“

Acțiunea AGRU-lui nostru, deși uneori este lăudată, așa încât pentru moment își inspiră o anumită încredere, privită mai de aproape, nu bate măsura necesarului.

Se pare că, după atâția ani de existență, ar fi vremea să-și aște alvia adevărată. Această aflare este însă direct dependentă de cunoașterea naturii, a scopului și a mijloacelor acestei mișcări. — S'au și spus multe în legătură cu acestea, dar cu toate acestea zidirea cadrelor adevărate nu apare încă.

În concret, de obicei, ne îndestulăm cu înfrinșarea — din ordin superior — a AGRU-lui local. Urmarea este că, ori nu se activează nimic, ori nu se lucrează după firea acestei asociații.

Cât despre cunoașterea naturii AGRU-lui, să știe în general, că este o mișcare religioasă. În cazuri mai fericite să știe chiar prin definiția Sfântului Părinte că este o participare a mirenilor la apostolatul preotului. Dar chiar din cauza acestei definiții, ne înțelăm când credem că această mișcare are în vedere evlavia membrilor săi. Agristul e chemat să participe la un apostolat; dar apostolatul se răspândește numai prin anumite fapte, anumite idei, provocatoare a unui anumit curent de viață. Dar dacă apostolatul se răspândește, se presupune că are ce răspândi, posedă, adică evlavia aceea care a generat faptele de apostolat.

Scopul AGRU-lui, prin urmare, nu este promovarea pietății membrilor — deși aceasta va putea profita în urma activității dezvoltate de ei — ci scopul său este promovarea vieții religioase sociale. — Acest lucru nu se prea știe, și nu se știe, pentru că însuși apostolatul preotului la care e chemat să participe agristul, nu este sistematizat aproape nicăieri. Foarte puțini sunt la noi preoții cari să aibă un plan chibzuit, un fel de calendar anual al vieții spirituale și de pastorație, pe baza cărui să știe încă înainte, în cutare zi, ori cel puțin în cutare săptămână, ce au de făcut pentru credincioșii lor, fie ca exerciții de pietate colectivă, fie ca luare de contact intenționat cu indivizii și familii.

Prin urmare, fiindcă AGRU-l presupune evlavia și virtutea membrilor, înainte de a-l înfrinșă va trebui să se muncească foarte temeinic pentru formarea unei elite conștii, prin diferite asociații religioase, cum sunt Congregațiile Mariane, Apostolatul Rugăciunii ș. a. — Elita aceasta de credincioși trebuie să fie formată în știința adevăratului de credință — catehismul adulților — în evlavia, în practicarea virtuții — faptele de îndurare — și în spiritul de organizare.

Foarte bine, se va spune, dar cine să dea această pregătire elitei? — De fapt aci e piedeca cea mare. Evident că numai preotul o poate face aceasta. Dar e prea adevărat că preoșilor noștri nu li-se dă formarea de lipsă în direcția aceasta, și aci e începutul relelor.

De aceea se pune o întrebare: oare așa cum se descrie aci la Blaj tot mereu școlile fărănești de agricultură și de menaj, nu s'ar putea deschide un curs de studii de organizare a credincioșilor? Oare, colea după Bobotează, nu ar putea veni preoșii satelor noastre, fie voluntar, fie chemați din oficiu, pentru o săptămână de rugăciune și studiu, anume pentru a adânci acțiunea aceasta admirabilă și transformatoare de suflete? — Câte inițiative de apostolat s'ar afla, câtă omogenitate de metode de apostolat, câtă înfrățire conștie a

Sminteaală nouă

— Școlile confesionale ortodoxe în slujba vânării de suflete —

(=) Tot am auzit și n-am voit să credem. Ni-s'au dat cazuri concrete și nu le-am publicat. Anul acesta însă plângerile curg din toate părțile, așa că se pare că stăm în fața unui sistem. De aceea nu mai putem tăcea, ci vom face ce putem pentru a lumpezi, frățește, o situație care altfel ar putea fi un nou izvor de înveninare a raporturilor dintre noi și ortodocși. Lucru pe care de sigur, nimenea nu-l poate dori.

E vorba despre școlile confesionale ortodoxe din Ardeal și despre copiii uniți cari le frecventează, ori cel puțin ar dori să le urmeze. Avem informațiuni exacte, cari nu pot fi răsturnate și cari sunt destul de întristătoare. Direcțiunile școlilor ortodoxe nu primesc copiii uniți la școala lor, decât cu condițiunea să se facă ortodocși, ei și familia lor întreagă (fără părinți copiii nu-și pot schimba religia). Acest lucru nu li-se spune totdeauna deschis și pe față. Ci cu oarecari ocoluri, Mai întâi, li-se comunică, cu tot regretul, că nu mai sunt locuri. Apoi li-se dă a înțelege că s'ar mai putea ajuta ceva, dacă... Altă dată însă lucrurile merg mai bărbătește. Așa, de ex. la Brad. Li-s'a spus băieților noștri că nu pot fi primiți decât într'un caz: în curs de 24 de ore să prezinte dela primărie trecerea lor și a părinților la religiunea ortodoxă. — La Siblu, procedura va fi, probabil, ceva mai învâluită; rezultatul însă tot cam același.

Noi nu discutăm aci dacă această procedură se poate împăca cu regulamentele școlare. Nici nu cercetăm laturea umană a chestiunei: situația bleșilor copii și părinți cari trebuie să aleagă într'o dureroasă dilemă de-a-și părăsi legea ori de a nu-și părăsi legea ori de a nu-și mai crește copilul la școală (sărăcia neîngăduind să-l ducă în alte orașe). Nu discutăm nici frumseța morală a acestui nou fel de apostolle. Tot atâtea aspecte esențiale ale problemei, de sigur, pe care însă noi le pomenim aci numai în treacăt.

Vrem să scoatem însă în evidență altceva: se rupe, prin odioasa procedură pomenită, o vechie tradiție românească a Ardealului nostru, în care totdeauna școlile românești, ori de ce confesiune ar fi fost, stăteau în slujba neamului întreg și nu selecționau tineretul după religie. Putem vorbi, în această materie, cât de apăsător și cât de răspicat. Școli secundare con-

profesionale noi, uniți, am avut cei dintâi și până la urmă noi am avut mai multe. Ei bine, la aceste școli s'au primit totdeauna, fără nici o greutate și fără alegere, băieții uniți și ortodocși. Toți care întruniau condițiunile reglementare. Și au fost tratați absolut frățește, fără nici o deschiinire. S'a întâmplat, nu odată, că au fost primiți în internatele din Blaj, băieții ortodocși și au fost respinși copiii de preoști uniți. — Așa se explică numărul mare de elevi ortodocși la toate școlile noastre. La nevoie, putem servi cu statistici, foarte edificatoare. (Știm că la școlile din Beiuș, de ex., mulți ani de-a rândul procentul elevilor ortodocși a fost mai mare decât al celor uniți). Iar în ce privește tratamentul de care s'au bucurat, iarăși putem face apel, de va trebui, la mărturia atâtor sute de fruntași ai bisericii ortodoxe și ai vieții publice românești — până și la actualii arhierii ortodocși — cari se gândesc cu drag și astăzi la școlile noastre și vor fi gata oricând să atesteze în public adevărul.

Noi ne menținem și azi pe același drum și în aceeași tradiție. Putem arăta și astăzi date statistice edificatoare și stăm cu ele liniștiți în fața judecății neamului românesc.

Pot spune frații ortodocși același lucru? Ne pot arăta cifre asemănătoare? — Mai ales în ce privește situația de astăzi? Ne-am bucura dacă ar putea-o face. Durere însă, informațiile noastre de mai sus nu vor putea fi desmințite.

Aducând această situație la cunoștința țării, întrebăm, fără supărare, pe frații ortodocși: ce au de gând să facă? Vreau să mergă înainte pe drumul apucat? În acest caz să se justifice în fața neamului. Ca să știm și noi ce avem de făcut!

Desălbătăcire. Nu suntem încântați de școala ce s'a făcut la noi de o bună vreme încoace și nici de produsele ei. De aceea am cerut mereu și dela acest loc îndreptarea relilor. Ca nu cumva căzând din rău în mai rău, să ne dăm de răpă cu tot ce ne este scump inimii și sufletului. Timpul din 4. 12. 38, aduce din peana d. Nic. Iorga o seamă de considerații dictate de aceeași îngrijorare pentru ziua de mâine. Reținem din scrisul luminos al d. Iorga celea ce urmează:

[...] Se tot vorbește de studenți. Și alurea am protestat împotriva unei generalități care ofensează mii de tineri, cari adesea ori fără bursele care se răspândesc așa de larg prin miopia demagogiei, asupra elementelor turbulente, în speranța de a le câștiga, muncesc zi și noapte, trec strălucit examenele lor, dau dovada unei vieți modeste până la secăuire, și adesea ori contribuie la dezvoltarea literaturii

preoșimii, câtă schimbare de atitudine s'a produce la aceia, cari ar mai învăța ceva la acest curs, despre felul cum trebuie și cum putem reprezenta mai demn pe Hristos astăzi, acolo unde suntem puși!

Să cerem deci deschiderea acestui curs, celor ce sunt în dreptul și în posibilitatea de a ni-l da. — E bine să se facă; se poate face; deci trebuie. (Ch).

și artel, prin lucrări de cel mai mare merit. A fi student nu înseamnă a face politica de silnicie, de lovituri și de omor, care este socotită ca misiunea principală a tineretului de alții cărora studenția nu le stă decât numai prin cartea eliberată dela un for universitar.

Nu studenții, ci produsele strecurate la Universitate mulțumită rezultatului formalist a unui învățământ preocupat numai de îndoparea cu cunoștințe, fără nici o grijă a acelei educații care este scopul oricărei instrucții, pe când instrucția nu este niciodată scopul de căpetenie al educației.

Școala aceasta de pretenții trebuie total desființată. Orice s'ar pune în locul ei, încă este bine, lecțiile învățate pe de rost, îndoparea cu cunoștințe pentru ziua de examen, căpătarea diplomei, care este socotită ca un mandat de plată, pentru a ocupa imediat, fără nici o pregătire și fără nici o muncă locurile de căpetenie ale societății. Așa numita școală secundară de teorie, care nu pregătește pentru nici un meșteșug, ci creiază legiunile de asalt pentru funcții și când nu vine imediat funcția prefacă pe pseudo intelectualul disarmonic și sbuciumat în distrugător al unei societăți, care nu l-a răspândit după închipuirea ce-și făcea despre meritul său.

[...] O zi de gimnastică și de paradă pe săptămână nu este instrumentul minunat prin care se poate face eesălbătăcirea.

Aceasta o pot face numai prin cuvinte, literatură și artă oamenii culturii; cei dintâi dintre oamenii culturii. Ori aceștia intră în linie pentru a educa națiunea, îndeplinind desălbătăcirea necesară, ori altfel șirul actelor care ne desgustă astăzi așa de adânc, va continua prin lipsa de cugetare și de cumpănă a produselor acestor licee și gimnazii ieșite din legile nesocotite ale unei epoci incapabilă de a prevedea viitorul.

Lămurire într-o câțiva liniștitoare. Ne-am exprimat, la vremea sa, nemulțumirea cu dispozițiile noii legi a învățământului superior privitoare la Academii noastre teologice. Ardelenii ortodocși, loviți și ei prin acele dispoziții, au cerut, la rândul lor, mai ales cu

prilejul congresului general din acest an al FOR ului, revenirea asupra prevederilor numitei legi. La ceea ce Ministerul Educației Naționale a dat un *comunicat* lămuritor, pe care-l aduc cotidienele cu dt. 28 Noemvrie c. — E următorul:

„Față de unele nedumeriri ivite în legătură cu situația școlilor speciale prevăzute în noua reformă universitară, ministerul Educației Naționale lămurește că toate aceste instituții fac parte din învățământul superior din minister, iar absolvenții lor sunt admiși la concursul pentru primirea în școlile normale superioare“.

E ceva și asta. Rămân însă de lămurit și problemele: Licența ce o dau Academii teologice are aceeași valoare cu cea dată de alte școli superioare? Profesorii acestor Academii sunt egali în drepturi cu profesorii altor școli superioare? — Și mai sunt și alte lucruri de limpezit.

Francis Jammes și Poesia Catolică*)

Cei mai mari poeți ai Franței contemporane sunt doi: Paul Claudel și Francis Jammes, care a închis ochii demăi. Amândoi catolici practicanți și amândoi poeți catolici. Într-o țară al cărei stat e în chip agresiv laic, adică profesază ca atitudine metafizică oficială ateismul, faptul e cu totul semnificativ. Și nu mai puțin, dacă îl considerăm în cadrul epocii când s'au dezvoltat acești doi scriitori, epoci de pozitivism științific și de negație categorică a puterii spirituale ce conduce lumea.

Ei nu sunt însă cazuri izolate, ci fac parte dintr-un fenomen de vaste proporții, care se numește cu un termen consacrat reînnoirea catolică a Franței. Ea nu e numai de ordin literar, ci de ordin teologic, de ordin filosofic și de ordin științific și năzuiește să fie de ordin social și politic. Mai precis vorbind, există as-

*) Rândurile ce urmează le reproducem după *Universul Literar* (19. XI. 38), unde au văzut lumina tiparului, fiind siguri că prin aceasta facem o deosebită plăcere și cetitorilor noștri. (N. R.)

tăzi două Franțe opuse una alteia diametral: Franța laică sau ateistă, care se proclamă moștenitoarea revoluției, și Franța catolică, moștenitoarea glorioasei tradiții istorice, create de cei patruzeci de regi creștini. În cultură și în toate domeniile de manifestare, fiecare din ele își are reprezentanții autorizați. Pe malul Dâmboviței noastre e cunoscută mai ales cea dintâi, care deține încă frânele oficiale, și mult mai puțin cealaltă, cea renăscută în spirit, care le va re-lua cu siguranță mâine. Un mare critic parisiian, Albert Thibaudet, scria mai acum câțiva ani că din tot imprimatul francez, — cărți, reviste, ziare — mai mult de jumătate e catolic. Această constatare nu e numai de natură cantitativă, ci mai ales calitativă. În ordinea spiritului, putem spune fără teamă de desmițire că tot ce e mare și specific francez e catolic.

Catolicismul e universal; dar puțin dintr-un noi știm că, dacă există azi o formidabilă teologie catolică, ea e mai ales franceză; dacă există o filosofie catolică, ea e în rândul întâi franceză; dacă există o știință catolică, savanții cari o reprezintă sunt cu deosebire francezi; dacă există o mare literatură catolică, făuritorii ei sunt cu strălucire francezi; și dacă există o considerabilă doctrină social-politică a catolicismului, ea e creată tot de francezi. Chiar arta militară și eroismul ultimului războiu în formele lui cele mai înalte, sunt intrupate în catolici practicanți. Ca să dăm numai numele personalităților în care se înfățișează acest fenomen vast și complex de reînnoire religioasă a Franței, ne-ar trebui tomuri întregi. Și ar fi inutil, fiindcă ele există pentru orice domeniu de manifestare a spiritului. Nu e o simplă iluzie să crezi că în țara minunilor dela Lourdes, pe care învierșunata știință atee nu le poate nega, Dumnezeu însuși însuflă elitele creatoare pe drumul sublim al epocelor regăsiri spirituale. O mare parte dintre aceste genii și talente sunt foști necredincioși convertiți la credință.

Și nu există astăzi țară pe lume cu mai numeroase, mai înflăcărâte și mai categorice mărturisiri de conștiință a harului sau a grației divine, care lucrează năpraznic sau lent în sufletul omului. În Franța raționalismului stelar

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Zece ani

din viața Liceului „Sf. Vasile cel Mare“ din Blaj

Urmărind activitatea Liceului gr. cat. de băieți „Sf. Vasile cel Mare“ din Blaj, pe ultimii zece ani, după *Anuarele* pe anii 1928/29—1936/37 (apărute din străduința d-lui Ion Popu-Câmpianu, directorul liceului) și după datele din 1937/38, vom ajunge la constatări și concluzii care ne vor umplea sufletul de mândrie. Nu numai că nu e inferioară trecutului, dar păstrând linia indicată de înaintași, ea este din ce în ce mai bogată, mai cuprinzătoare și mai variată.

Statistica generală a elevilor ordinari ne indică anual o medie între 500—600 de elevi. Majoritatea zdrobitoare a elevilor sunt *Români*, de religie gr. catolică (ortodocși: 50—60; alte religii: disparente). Trebuie reținut și faptul că la rubrica celor eliminați, ani de-a rândul nu găsim nici un nume și că atunci când găsim, numărul cel mai mare este de 4 elevi. Acest lucru ne demonstrează necesitatea școlii confessionale și rezultatele admirabile pe care le dă educația școlilor noastre. Spiritul și morala creștină au efecte pedagogice minunate acolo unde se aplică integral. *Reuniunea Mariană*

(elevii cursului superior) și *Cruçada Euharistică* (elevii cursului inferior) apropie adeseori sufletele copiilor de Isus Euharisticul, Cel care a strigat peste veacuri dragostea Sa deosebită pentru prunci. *Societatea de lectură* (și, în anul din urmă, revista elevilor: *Mlădițe*) dă deosebit îndemn încercărilor literare și cultivării elevilor în domeniul limbii și literaturii române. *Biblioteca elevilor* (1715 volume), completată de Biblioteca profesorilor (9142 opere, în 11.693 volume) ajută desăvârșirea culturii lor generale. *Muzeul de științe naturale*, *Grădina botanică*, *Laboratorul de fizico-chimice*, *Sala de desen* — îmbogățite prin noi achiziții, formează zestrea mereu augmentată a școlii, care din inventare trece în sufletele sutelor de copii care-și formează aicea capitalul intelectual și moral. Excursiile făcute sub supravegherea profesorilor și activitatea străjerească — vin să completeze mijloacele de învățământ; iar numeroasele burse acordate de Ministerul Educației Naționale, și ajutoarele din fondurile arhidiecezane, ca și pâinea gratuită (tradiționalul »pâpu«) dată elevilor merituoși și săraci, determină marea afluență a fiilor de țărani la acest liceu.

S'a crezut, după războiu, că Blajului i se va micșora importanța prin întregirea Țării, că nu va mai avea misiunea din trecut, că afluența mare de elevi dinainte, se va reduce la măsura unui liceu provincial oarecare. Și de astă dată neîncrederea în rolul misionar al Blajului a dat greș. Rolul Blajului nu s'a putut alinia rostu-

rilor celorlalte orașe provinciale. Capacitatea sa de educare a depășit cadrul rezervat lui de noua configurație culturală. Trecutul liceului său (care peste 16 ani va cuprinde două secole de activitate) este dovada unei puteri de viață, unei importanțe care se confundă cu destinul neamului. Istoria noastră culturală dărește atât de mult școlilor Blajului încât nu-i mirare că forța sa de atracție se întinde cât granițele de azi ale țării, aducând elevi din toate unghiurile de zare.

Blajul e orașul în care au trăit Inocențiu Micu Klein, Samuil Micu Klein, G. Șincai, Petru Maior, Cipariu, Bunea, Moldovănuș... La observația că astăzi nu mai are personalități de măsura celor din trecut, se poate răspunde că are mediul în care s'au format personalitățile cărorora ne închinăm, mediu care poartă amintirea existenței și creațiilor lor. Are liceul prin care a trecut un număr impresionant de mare din intelectualii din trecut și de azi ai României. Are liceul în care, într-o atmosferă de muncă și de înaltă conștiință a datoriei și răspunderii, se formează intelectualii care vor duce mâine mai departe sufletul de viață de demult. Rezultatele desigur că nu le vom număra acum. O școală a cărei faimă e susținută de o activitate de sute de ani, are dreptul la încrederea și dragostea noastră fără rezerve, la un regim de favoare care să-i permită experiențe și inovații din care să profite învățământul nostru general.

Numai 16 ani mai lipsesc până ce Liceul

și negator, s'a născut o splendidă Franță mistică, testimoniul covârșitor al puterilor supra-naturale, ce nu părăsesc creatura mai ales în epocile când e dispusă mai frenetic să alunece diabolic în prăpastie. Acelaș fenomen se va petrece cu siguranță matematică în Rusia bolșevică, pustită de ateismul satanic. Istoria omenirii stă dovadă că epocile de ciumă spirituală, care bântuie din când în când sufletul omenesc, se rezolvă totdeauna în exuberante primăveri de viață religioasă.

Francis Jammes e o floare din această primăvară catolică a Franței. Un mare poet, alături de Paul Claudel, — și atât de deosebit de el încât nu seamănă unul cu altul decât în mărturisirea de credință. Claudel e un convertit. Își povestește singur ziua și anul, — 25 Decembrie 1886 — când intrând în catedrala Notre-Dame din Paris, ca un diletant oarecare, să caute motive de inspirație simbolistă, fu izbit de fulgerul revelației lăuntrice, — și crezu. În acel moment s'a născut pentru credință poetul de geniu, pe care îl are catolicismul modern.

Francis Jammes, după propria lui mărturisire, a revenit la Hristos printr'un proces lent de convingere operată în sufletul lui de Paul Claudel. „Dumnezeu și Claudel” joacă marele rol în întoarcerea spirituală a vieții lui. Prima spovedanie și prima împărtășanie, după ani de rătăcire și neurastenie, cum zice singur, le datează: 7 Iulie, 1905. Cazurile acestea de apostolat al unui convertit pentru a aduce la credință un nou confrate sunt frecvente în cultura franceză. Un singur exemplu: Jacques Maritain, celebrul filosof neotomist, a fost adus la catolicism de Léon Bloy. Claudel și-a pecetluit rudenția spirituală cu Francis Jammes botezându-i unul din copii.

Fapte ca acestea, de natură interioară, subiectivă, le cunoaștem din mărturisirile lor. Dar le cunoaștem mai departe din repercusiunile asupra operei lor literare. O coconvertire vine cu perspectiva unei noi viziuni asupra lumii și cu un sentiment adecvat, care colorează producția poetică, dându-i o fisionomie aparte. Un Claudel laic ar fi fost cu totul altceva decât un Claudel creștin, chiar dacă s'ar fi întâmplat să aibă aceeași putere de creație.

În opera lui Francis Jammes, a cărui reînnoțire cade cam la jumătatea perioadei de activitate literară, trecerea nu e atât de sensibilă. Un sentiment creștin circulă în producția întâlei jumătăți de activitate, când poetul, fără să fie ateu, nu era un catolic practicant. Sentimentul acesta apare mai conturat după revenire. Am face o greșală dacă am căuta mai mult talent, la acelaș scriitor după convertire decât înainte. Geniul sau talentul sunt, după însăși teologia, puteri naturale în om. Producția lor capătă un timbru și o semnificație după credința care arde în suflet sau nu.

Paul Valéry nu e un poet creștin, dar e un poet de seamă, cu un spirit mai teșit față de al lui Claudel și cu o respirație mult mai scurtă. Elanul lui creator nu se sule mai sus de bielele ficțiuni mitologice ale neoclasicismului laic, care n'au un conținut, fiindcă nimeni nu crede în ele. Poetul le insuflă un fel de valori simbolice, a căror caducitate nu se vede încă fiindcă n'a dispărut „moda Valéry”. Gloria lui e în bună parte o inflație a reclamei meșteșugite, fenomen foarte explicabil în situația Franței de azi. Marele prestigiu al celor doi poeți catolici era stabilit dinnainte de războiu. Dar ei aparțineau Franței religioase, Franța laică n'avea nici un reprezentant de seamă al muzelor, pentru a le ține plept. Și atunci a fost necesară exagerarea cumplită a valorii lui Valéry, care s'a și grăbit să-și confecționeze niște teorii despre poezie în concordanță cu ideologia laică, oficială. În Franța există o rafinată politică a circulației valorilor artistice, care caută să țină în umbră pe cele ridicate din domeniul religios și să proiecteze o lumină hiperbolică asupra celor ce reprezintă spiritul laic. E metoda masonică, aplicată în artă, cunoscută și practică și la noi de publicistica judeo-democrată, într'o măsură atât de cunoscută încât ne dispensează să insistăm asupra ei.

Francis Jammes n'a avut nevole de ea pentru a se impune ca un mare poet. El e creștin și vrea să rămână un creștin foarte umilit, chiar dacă uneori rugăciunea lui aduce a cochetărie. Dar trebuie să-l privești când insistă cu ardoare ca bunul Dumnezeu să-l ferească de

orgoliul literar. Această notă e una din esențele creștinismului său. Orgoliul artistic e teribil. Îl practică de predilecție poezii păgâni. Gândiți-vă la un Horațiu și la trufașul siguranță că strofele lui boltesc în lume un monument de aramă etern. Gândiți-vă mai ales la Ovidiu care, chiar în elegiile înțururate de ger și de mizerie pe țărmul Pontului Euxin, se umflă de presumpție și de vanitate ca un curcan superb eternizat!

Francis Jammes n'are nimic din orgoliul acesta, deși e limpede și familiar ca Horațiu, agrest și grațios ca Virgiliu, și trist uneori ca Ovidiu. Dar nici tristețea lui nu e păgână. Ea nu e disperare, ci numai părere de rău omească pentru vremelnicia lucrurilor frumoase, din această lume. Dincolo de tristețe însă, el crede ca un copil în Paradisul creștin, pe care îl cântă în toată opera, încât te face să-l socotești intrat în lumina lui chiar de pe când trăia încă pe pământ.

Poezii aceștia din sudul Franței, fie că se numesc Mistral sau Jammes, au darul patriarhal de a se simți în atingere cu Dumnezeu, simplă, directă, familiară. Ei vorbesc cu Tatăl Universului ca niște prunci cu Moș-Crăciun, care le-aduce păpuși și jucării.

Se vorbește de franciscanismul lui Jammes fiindcă el a numit asinii frați și prieteni, oferindu-li-se călăuza pe drumul Raiului. Franciscanismul e însă un sentiment complex, cu intrupări extrem de variate în literatură. Franciscan în sens religios era călugărul măscăriciu al lui Hristos, Jacopone da Todì, a cărui poezie n'are grația lui Jammes, ci violența uneori lugubră a vizlunilor apocaliptice. Imaginea morții plină de viermi și de oase goale la Jacopone e cu totul alta decât imaginea ei țărânească la Jammes. Franciscan în sens religios e și austriacul Hugo von Hofmanstahl, dar tristețea lui e cu totul alta decât a lui Jammes. Complexul religios, care se numește franciscanism, aplicat în ordinea literară, e înțeles ca o anumită atitudine față de natură și de lucrurile ei. Natura e opera lui Dumnezeu și noi suntem frați cu toate creaturile în preamărirea lui, a ziditorului. E o atitudine depărtată de pantelism ca pământ de cer. Jammes

»Sf. Vasile« din Blaj va împlini 200 de ani de bogată activitate. Bine ar fi ca, într'o clădire renovată și completată, să serbăm atunci declararea lui de *Colegiu național*. E un titlu care-i compete pe deplin și care l-ar așeza, în situația de azi, la rangul ce-l pretinde valoarea și meritele lui din trecut, ca și posibilitățile sale actuale.

Azi, destinul și orientarea acestui glorios liceu o are d. Ion Popu-Câmpeanu. Secundat de un corp didactic de elită, directorul actual al Liceului »Sf. Vasile« se străduiește, cu pricepere și devotament, să l susțină la altitudinea la care l-au situat înaintașii. Ajutat de o putere de muncă și de o viziune de ansamblu care-l face să nu ocolească nici un efort și nici un sacrificiu, directorul Ion Popu-Câmpeanu încadrează rostul de azi al Liceului în tradiția de mari realizări și succese a Blajului din trecut. Ultimul *Anuar*, 1936—37, (un model al genului) ne aduce semnele evidente ale îndreptățitelor speranțe ce se pun în acest liceu.

Gh. I. Biriș

Misiuni populare. Zilele de 3—6 Decembrie c. pentru parohia noastră *Totolu* au fost zile de bogată revărsare a harului. Pregătite bine și din vreme de pâr. *I. Cioba*, preotul local, misiunile populare ținute aci de pâr. *Dumitru Neda*, prof. de teologie în Blaj, au reușit foarte bine: s'au apropiat de SS. Taine mai bine de 85 la sută din credincioșii noștri de aci. La ascultarea spovedaniilor a dat ajutor numai preotul local.

Indulgențe orientale

— Răspuns preotului Ghia-Craiova —

7.

de Preot **Dr. Ioan Stanciu**

18. *Partenie, patriarh al Ierusalimului*, a dat o indulgență în 1740 în românește, alta în 1764 în grecește, tipărită în Muntenia și a treia a fost publicată în 1782 de Avramie Ierusalimiteanul, (vezi J. Pitzipius, *Le chétien oriental*, Malta, 1852, și *L'eglise orientale*, Rome, 1855, part. I-a, pag. 66 și 79. Vezi și Biserica ortodoxă română, 1904, pag. 902).

19. *Silvestru, patriarhul Antiohiei*, care a umblat în țările române în 1748—1749, a dat următoarea indulgență: „Smerenia noastră Silvestru, cu mila lui Dumnezeu patriarh al mării și dumnezeității cetăți a Antiohiei și a tot Răsăritul, am iertat pe fiul nostru sufletesc *Daniil* încât și el a greșit și pe Dumnezeu a mâniat, cu cuvântul, cu gândul, cu voie sau fără voie și cu toate simțurile lui. Deci de aceste greșeli de toate și de legături îl slobozim și îl iertăm».

— Această patalamă s'a putut vedea la expoziția din 1906 la București sub n. 3863. Patriarhul Silvestru vindea indulgențele pentru câte 40—70 lei.

20. *Avram, patriarhul Ierusalimului* încă a vândut indulgențe printre Români, cari le dase să i-le tipărească la tipografia mănăstirii Văcărești. Egumenul mănăstirii, Gherman, în scri-

soarea din 26 August 1777 îi spune că i-le va tipări în scurt timp, (vezi *Hurmusaki*, *Texte privitoare la istoria Românilor*, vol. 14, part. II-a, Buc. 1917, n. 1270 p. p. 1266).

21. *Neofit VII patriarh al Constantinopolei* în 1792 a dat următoarea indulgență: Prin harul divin și preacurat al lui Dumnezeu care a ajuns la noi în ordine neîntreruptă, iertăm pe ieromonahii, diaconii, monahii și pe ceilalți cari trăiesc în călugărie în mănăstirea noastră patriarhală și stavropegică *Xenia*, atât vii cât și morți și-i deslegăm de orice păcat cu mintea și cu corpul în orice mod chiar și întru cât au păcătuit în contra lui Dumnezeu cu cuvântul, cu lucrarea, cu cugetarea, cu voia sau fără de voie, cu știința sau neștiința, în public sau în ascuns, în orice timp, loc, și mod și cu toate simțurile lor». După enumerarea păcatelor, urmează: „cari acestea toate le-au mărturisit duhovnicilor lor cu părere de rău și au promis cu tot sufletul să îndeplinească canonul impus de ei, însă n'au putut să-l îndeplinească, fiindcă au plecat la Dumnezeu (au murit). De acestea toate păcate ale lor cunoscute și necunoscute, de greșala vinei și de legătură îi deslegăm, îi liberăm și îi iertăm cu puterea și stăpânirea și harul preasfântului Duh», (vezi *L. Pettit: Collections Mansianae*, tom. 39, col. 973—977 și la N. I. Gianopoulos, *Deltion*, Atena, 1892, t. 4, p. 666—670).

22. *Constantin I, patriarh în Constantinopol* în 1883 a dat următoarea indulgență: „În puterea

a realizat-o cu sute de nuanțe pitorești și cu o graniță nalvă, care nu e implicit franciscană. Franciscanismul e un capitol de mistică și dacă e neapărată nevoie să încadrăm pe Francis Jammes în categoriile esteticei mistice, opera lui e marea ilustrație a ceea ce se numește *contemplație sensibilă*. Sensațiile și reprezentările tuturor lucrurilor mari și mici, trecute prin simțuri, s'adună în imaginea concretă a lumii ca *făptură a lui Dumnezeu*. Frumusețea ei e un reflex al frumuseții lui absolute. Descifrăm urma degetelor lui în lucrările pe care le-a modelat ca artist al cosmosului. Atât franciscanismul imnic cât și poezia lui Jammes intră în această categorie de contemplație. E sensibilitatea plastică socotită ca funcție religioasă.

Din acest punct de vedere, e o deosebire considerabilă între poezia lui Jammes și poezia lui Paul Claudel, deși catolici amândoi. Dacă cel dintâiu are un aer franciscan în contemplația sensibilă pe care o realizează, cel de al doilea planează în regiunile suprapământene ale tomismului. Poezia lui Paul Claudel e o uriașă liturgie cosmică și forma religioasă pe care o realizează el, este aceea a *contemplației intelectuale*. Unul vede capodoperele lui Dumnezeu în miniaturile pământului, atinse cu mâna; cellalt le vede în curcubeie și în candelabre inaccesibile ale cerului. Și cum, după gândul celebru al lui Dionisie Areopagitul, Dumnezeu e tot ceea ce este și nimic din ceea ce este, fiindcă e mai presus de orice creatură, amândoi acești mari poeți ai Franței catolice îl proslăvesc deopotrivă în arta lor, fără să-l confunde, panteistic, cu făptura.

Nichifor Crainic

Apucături degradante. Discuțiile între oameni civilizați își au legile lor pe care nimeni nu le poate călca nepedepsit. Prima și fundamentală: să cauți cinsti adevărul. Celce observă această întâle poruncă, foarte ușor le va ține și pe celelalte. Va vorbi, adică, totdeauna la obiect; nu va bate câmpul. Va vorbi civilizat și nu va căuta să-și arate virtuozitatea în insulte și injurii la adresa preopinentului.

Și dacă pe deasupra mai e creștin, va fi stăpânit totdeauna de spiritul iubirii creștine.

Adevăruri elementare și comandamente ale bunului simț. Care totuși trebuiesc repetate, din nenorocire, prea de multeori.

În *Farul Nou* (22—11—38) d. prof. *Iosif Frolo* a scris un articol despre „documentul” care vorbește despre convertirea la catolicism a fostului mitropolit român *Calinic Miclescu*, document publicat de curând de către Mons. R. Netzhammer. — Avea drept d. Frolo să facă acest lucru? Evident că da. E vorba de o scrisoare privitoare la o întâmplare din trecut. Deci: un document istoric. Are drept să o cerceteze și să o tâlcuiască oricine. Totul depinde de asta: cum scrie și ce spune? — Se întâmplă că d-ta ori eu nu suntem de acord cu interpretarea dată de d. F. Ce-l de făcut? Scriem un alt articol, să zicem în „Telegraful” dela Sibiu, și arătăm că d. F. greșește. Mai mult: putem arăta chiar că este cu totul ignorant în materie. Firește, vom afirma atâta numai cât ne ajută argumentele. Și rămânând mereu la obiect; și civilizat. — Asta mai ales și din motivul că d. Frolo este un profesor foarte pașnic, foarte pregătit și de o deosebită moderațiune în scris. Nu e violent, nu insultă pe nimeni.

Se întâmplă, într'adevăr, că „Telegraful Român” (4—12—38) nu-i de acord cu d. Frolo în privința documentului. Crede că, din capul locului, e vorba de o blată scrisorică a unui anumit arhiepiscop Palma, afirmațiile cărui nu trebuiesc crezute fiindcă doar era catolic, etc. — Perfect. E dreptul „Telegrafului” să susțină ce vrea și ce poate. Necazul însă e altul. „Telegraful” o ia pe altă coardă. Pe cea a insultelor personale, pe cât de nedrepte pe atât de condamnabile. Își începe „Telegraful” serinile considerațiuni privitoare la un document istoric așa: „Pedagogul neamului nostru cu dela sine încredințare, Italianul Iosif Frolo, un oaspe a cărui lipsă de bunăcuviință față de oamenii care l găzduesc întrece orice închipuire...” pentruca la încheiere să-i aducă din nou aminte că e „pripăsit pe un pământ prea îngăduitor”.

Acest fel de discuție nu desonorează de

loc pe d. Frolo, ci pe autori. Este o manieră cu totul respingătoare. Mai întâi că d. Frolo este român. Fiul unui distins dascăl al școlii românești, el însuși crescător minunat al multor generații de filii ai neamului nostru. Identificat deplin cu sufletul, cu firea, cu toate aspirațiile neamului nostru. Am vrea să știm ce criterii de „românism” pretinde „Telegraful”? E răsist, în sensul materialist al cuvântului, ori ce? Cum își permite atunci să-l declare „pripăsit...” etc. „Il găzduesc”, oare pe d. Frolo Preacucermităile lor din milă? Ori poate d. Frolo, chiar dacă e de origine italian — toți „Telegraștii” au fost și sunt descendenți direcți ai lui Traian? — nu face cinste școlii și cărții românești?

Dar oricine ar fi d. Frolo, hotentot să fie, — ce are a face acest lucru cu documentul despre Calinic Miclescu? Fostul mitropolit ortodox de aceea a trecut ori n'a trecut la catolicism, fiindcă articolul din „Farul” l-a scris un italian ori un grec?!

Ciudată mentalitate și abominabile moravuri!

Căile Bisericii

Considerații asupra „Zilei Seminarului”, — Celibatul — Mănăstirile

Avem și noi — Biserica — „zilele” noastre: Ziua Presei, Ziua Misionară, a Agrului și mai proaspet ni-se îmbie o altă „Zi” mare: a Seminarului. Zile de propagandă și de chete. Și, tot mai coștii, cu fiecare an, se dublează rezultatele (bănești și duhovnicești). E bine, e normal. Nu ne vom opri. Drumul spiritual nu are sfârșit.

Dar cât privește Seminarul, nu sunt suficiente cele propuse.

Candidații la preoție sunt puțini și nu elemente eminente? — Evident! În împrejurările date e chiar f. logic și natural! Căci, în realitate, cari sunt „atractivele” preoției pentru tinerii exaltate zile de azi? — Poate înalta de înaltă intelectualitate a preoților dela sat? — Inflorește între ei știința sacră, filozofia creștină, literatura religioasă ori elocvența irezistibilă? (Noi plugarii dela sat!) Ori îi va atrage

darului care ni-s'a dat prin Apostoli, noi iertăm, deslegăm și liberăm pe: *Prodromos, Petru, pelerinul Simeon Ana, Sultana, Koula, pelerinul Ayani Indji, Petru, Moisi, Menis și Despina* răposați din eparhia Cesareii, de toate păcatele sufletului și trupului, în această lume și în cealaltă, nriecare ar fi specia păcatelor prin care cedând mândriei, au păcătuit fie din ignoranță, fie din știință. După numărarea tuturor păcatelor, continuă: „De toate aceste păcate cunoscute ori necunoscute, noi iertăm, deslegăm, liberăm și mântuim pe susnumiții răposați, cu tăria, asistența și harul Duhului Sfânt. Dacă ei au făcut încă alte păcate cari prin slăbiciunea omenească, ori pentru alt motiv, ei nu le-au spovedit, noi îi deslegăm de toate și rugăm pe Dumnezeu în numele milei sale nemărginite și a bunătății supreme să-i ierte. Blandețea ta nemărginită, o binefăcătoare și milostive Isuse Hristoase să le fie binevoitoare”. Originalul e turcește, iar traducerea franceză o află în *Revue Augustinienn*, tom. 10 p. 312—313.

23. *Antim VI, patriarh al Constantinopolei*, a dat o indulgență în 1846, (vezi *M. Malatukis*, Réponse a la lettre patriarchale et synodale de l'église de Constantinople, Constantinopol, 1896, pag. 64).

24. *Nicodim, patriarh al Ierusalimului*, în 1887 a dat unei călugărițe dela mănăstirea Tigănești următoarea indulgență: „Nicodim, din mila lui Dumnezeu patriarh al sfinteii cetăți a Ierusalimului și a toată Palestine. Smerenia noastră, după harul, darul și puterea Preasfântului și de

viață Făcătorului Duh, care s'a dat de către Mântuitorul nostru Isus Hristos sfinților lui Ucenici și Apostoli spre a lega și a deslega păcatele oamenilor, când le-a zis: Luați Duh sfânt, ale căror păcate le veți ierta, se vor ierta lor, ale căror le veți ține, vor fi ținute, și oricâte veți lega și deslega pe pământ, vor fi legate și deslegate în ceruri; dela aceștia pogorindu-se și asupra noastră prin comună primire darul dumnezeesc, îl primește după Duhul său pe fiul . . . și oricâte a păcătuit el ca un om sau a greșit înaintea lui Dumnezeu, cu cuvântul sau cu fapta, cu priceperea, cu voia sau fără de voe și în toate gândurile lui și sau sub blestem sau sub afulsenie dela Arhiereu sau dela preot a căzut, sau că a căzut sub blestemul tatălui său sau al mamei sale sau sub al său propriu, sau a jurat fals, sau cu alte greșeli s'a făcut vinovat ca un om și acestea le-a mărturisit duhovniceștilor părinți și canonul dat de dânsii l-a primit cu tot sufletul, și și-a propus să-l îndeplinească, îl deslegăm și-l socotim liber de toată vina și greșala acestora și-l reprimim cu puterea și darul atotputernicului și Preasfântului Duh. Iar câte le-a lăsat prin uitare nemărturisite și acelea să i-le ierte Insuș milostivul Dumnezeu cu iubirea sa de oameni și bunătatea sa, cu rugăciunile preaslăvitei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria, ale sfântului măritului și întru tot laudatului Iacob, fratele Domnului și ale tuturor sfinților. Amin”. Originalul e grecește și e tipărit în tipografia patriarhiei din Ierusalim. În

românește a fost publicată mai întâi în *Revisa Catholică*, București, 1915 n. 2 pag. 208—209.

25. *Neofit VII*, patriarhul Constantinopolei, 1789—1794, 1798—1801, în 1792, a dat următoarea carte de iertare de păcate:

„† *Neofit*, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop al Constantinopolei, Roma nouă și patriarh ecumenic.

† Smerenia noastră împreună cu cei bine rugători cu noi, în aceste scrisori, adică cu preatericitul patriarh al cetății lui Dumnezeu Antiohiei și a întregului Orient domn domn *Antemiu*, și cu prea fericitul și prea sfințitul patriarh al Ierusalimului și întregii Palestine domn domn *Antim*, cu prea iubiții și prea scumpii frați și preoți în Duhul sfânt, și cu preasfințiii frați și prea cinstiții Arhierei, cu darul dumnezeesc, cu tăria și puterea preasfântului și făcătorului de viață și sfințitului Duh, dată dela Domnul Dumnezeu, Mântuitorul nostru Isus Hristos, dumnezeștilor și sfinților săi Ucenici și Apostoli, să legă și să deslege păcatele oamenilor când a zis: Pri-miți Duh Sfânt, cărora ve-ți ierta păcatele, și voi ierta lor și cărora le veți ține vor fi ținute, și iarăși: Ori câte veți lega și veți deslega pe pământ vor fi legate și deslegate și în ceruri iar dela aceia până la noi în mod succesiv și iarăși, zicem. acel dumnezeesc și preacurat dar de iertare pe: *ieromonahii, ierodiaconii, monahii, și pre toți ceilalți calugări din mănăstirile noastre patriarhale și stavropegice a prea sfințitei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu*, nu-

situația materială splendidă a preoților? (Noi suntem sărăcia lăce întrupată!). Sau distracțiile noastre, bulevardele noastre, comoditatea noastră? Nu! Atunci, ce? Probabil îi va îndemna... convingerile și practicile religioase ale societății de azi?!

Peste câțiva ani probabil va trebui să se deschidă din nou porțile, larg, pentru cursiști cu patru gimnaziale și nici atât. Atunci să vezi... vocații!

În lumea duhovnicească legea e așa: cu jumătate de măsură, faci sfert de ispravă și cu sferturi de apostoli duci Împărăția de răpă.

Dacă se simte, cum se simte, lipsa chemărilor preoțești, — vom face destul deslipind o anemică zi din cele trei sute, împodobindu o cu un biet program și dedicându-i-o, spre povara multora? Nu va fi un paliativ, o iluzie? (O zi? o lună, un an? — Nu! Ci viața n'treagă și rânduri de vieți cu focul spiritual al întregii flințe în slujba acestui ideal! Singurul ideal ce contează în transformarea miraculoasă a societății!).

Dar să zicem că „Ziua Seminarului“ va reuși splendid în strângerea de fonduri (căci ce altă influență vom putea avea asupra educației în Seminar?). Că vor curge milioane grele spre vidul caserilor lor. Că toți clericii vor fi bursieri. Că se vor delecta ca'n sinul lui Avram, la mese n'belșugate, încălzire „centrală“, etc.

Să admitem mai mult (asta „per absurdum“): că toți clericii vor poseda în inimioara lor o oarecare doză de „vocație“, că la intrarea lor în Seminar au fost atât de bine triași (teribil „trior“!) încât nu e un singur măr putred între ei, ci toți curași, idealști, ingeri în trup! — Adevărați fii ai Cerului, căci pe fiii pământului de azi îi cunoaștem!

Și? — Vor fi în pastorație, vor putea fi, fermentii reînvierii creștinismului integral? În cimiterul spiritual de azi! Martirii, de-acum necesari!?

— Vor fi oameni, ca toți oamenii. Poate cu nostalgii platonice spirituale și atât. Oameni cu femeie și duzină de copii (și încă e bine așa!) ori cu nevastă și... fără copii (unde nu pătrunde „moda“ și de ce nu sunt capabile unele „jumătăți“ din veacul de-acum!) — Preoți

legați cu lanțuri grele de huma lumii în izbeliștea valurilor, vânturilor! Ferecați de mâini și picioare, în cărcă cu lumești poveri de muncă, aruncați în noroiul (sufletec) al satelor. Pe aceștia să-l erizezi în misionarii-martiri, ultra-idealști! (doar' acela ne lipsește!). Ce naivitate! Ce ironie!

Vindecarea minusurilor spirituale e o sarcină infinit mai grea decât suficiența celor preconizate. E o operă ce reclamă alte jertfe, în alt domeniu, sub unghiul de vedere a altor perspective.

E deviat sistemul. Din clișeele existente (de „stil“ bizantin) vor ieși aceleași... chipuri (indiferent de cantitatea „oleurilor“ confortului). „Buba“ în alt loc trebuie căutată. Domnul când și-a ales apostolii i-a deslegat de toată legătura lumii. „Vino după mine“, nimic și niciodată altceva! Nu-ți vei împărți dragostea și timpul și forțele în paguba Lui!

Celibatul! Acesta ne lipsește!

Nu stăru! E prea clar și orice pledoarie superfluă.

Dar, (din nenorocire există un „dar“!) dacă Seminarile noastre vor trebui să fie încă câțeva vreme „institute orientale“ (bune pentru... Balcani) avem o altă cale... mânăstirile.

Da, să se instiue „Ziua“! Incurând. Să colectăm 5 și 10 Lei de suflet, dar să-i adresăm, în primul rând, Mânăstirilor. Iar Mânăstirile (în special Basilitanii) să-și deschidă larg porțile pentru copil dela 13—16 ani. Să le direcțiveze „vocația“ sub regulă duhovnicească. Să-i crească mlădițe drepte cu seva trunchiului Hristos. Să ni-l redea apostoli desferecați de ale lumii mil de vreri. Atunci toate „problemele religioase“ se vor rezolva cu siguranță în Spirit și Adevăr. Atunci vom putea spune noi bătrânii, — neputincioase jertfe-a vremii, —: „acum slobozește Stăpâne, pe robul tău, că văzură ochii mei mântuirea ta... și mărirea poporului tău!“...

Atunci societatea va intra în calea vieții. Atunci „zilele“ vor lua senz; „Ziua Misionară, Ziua Seminarului, Ziua Agrului, a Presei“ vor avea înțeles și răsunset. — Atunci, ab'a atunci!

Pr. Ioan Borza

Manoperă mai mult decât străvezie
Pe lângă alte suferințe ce are de îndurat Maramureșul nostru român unit, de o vreme, precum se știe, trebuie să simtă și jignirea ce i-o aduce mereu ortodoxia dominantă. *Premilitaria*, firește, trebuia folosită și ea în acelaș scop. Cum se și face. Cu blagoslovenie dela cancelaria ortodoxă a episcopiei de Sighet, de unde a plecat, cu nr. 2368—1938, hârtia oficioasă:

„Pentru ca să se poată asigura măcar în parte educația religioasă-morală a tinerilor premilitari din partea preoției noastre, Vă rugăm a dispune ca în viitor cercetarea bisericilor să se facă în mod alternativ în cele două biserici românești și, considerând că cele mai multe centre premilitare sunt în parohii greco-catolice, tot la a doua ședință să fie duși premilitarii în cea mai apropiată comună de centrul unde este parohie ortodoxă.

Noi am dispus preoției să dea concursul neprecupețit întru ridicarea instituției premilitare care are înalt scop în organismul Statului. Vă rugăm a lua contact în ori ce ocaziune cu preoții cari sunt duhovnicii tinerimei ce conduceți. Vicar Eparhial ss. *Vasca*“.

Forma, precum se vede, e cât se poate de boită cu patriotism. În fond e o păcătoasă îndemnare la nesocotirea dreptului ce au, și prin hătărire ministerială, toate confesiunile recunoscute de stat, în primul rând cea română unită, de a-și avea premilitarii la slujbele religioase ale bisericii lor, fără să-i poată sili cineva să ia parte la slujbele altor confesiuni, cel puțin acolo unde există parohie și preot de legea lor.

Iar premilitarii din Maramureș, în majoritate absolută, sunt uniți, ortodocșii fiind în număr disparent. Așa: câțiva pe valea Izei, trei la Dragomirești, și unu (zis și scris: unu) la Bocicoiul, care-i comandantul în persoană. Restul: „uniați“. Care lucru nu se poate să nu se știe atât la forurile militare, cât și la cancelaria ce emite adrese ca cea mai de sus. Cum iarăși nu se poate ca ambele aceste autorități să nu știe de poziția ministerială în cauză. Și cu toate aceste se purcede cum se purcede. Poate ca să asistăm la o reeditare nouă a vechii tragicomedii: *Vodă da și Hâncu ba*. — Dar până când?

mită tenia și din metohiile ei, în dieceza Z tunii, atât vii cât și morți, și deslegați de orice păcat al minții și trupului, contra ori cui chiar și întru cât au păcătuit ca oameni și în contra lui Dumnezeu, cu cuvântul, cu lucrul și cu cugetul, cu voe ori fără voe, cu știința ori fără știință, în public ori în secret, în orice timp și loc și mod, și cu toate simțirile lor; și dacă au căzut blestemului tatălui sau al mamei, sau însuși s'au blestemat, sau au călcat jurământul, sau au primit depunere bisericască și excomunicare dela preot sau episcop sau patriarh sau dela măeștri și conducători dela duhovnici pentru orice cauză, sau au supărat pe vre unul dintre bărbații sfinți cu cuvântul sau cu lucrul și pentru aceea au căzut sub legătura pedepsei și dacă din vina lor n'au primit iertare, sau pe cineva au mâniat, sau necinstit pe cineva, sau au neglijat oficiul sacru și rugăciunea, sau în timpul cultului divin s'au gândit la lucruri deșarte și murdare, sau zilele sfinte ale sărbătorilor n'au făcut ceea ce se cuvine cu pietate și atențiune, sau au deslegat zilele de post în mod prost și nebun, sau căzând în obscenități nelegiuite au pătat vestmântul botezului divin, țesut de Dumnezeu, sau au fost mândri și aroganți, sau aducându-și aminte de insultă statornici fiind în mânie au lovit pe cineva, uneltind cu viclenie cele vătămătoare și păgubitoare, sau din avariție și nelndurare n'au miluit pe cel sărac, sau cu oarecari cugete absurde și sfaturi au murdărit omul intern și cu nizuințe rușinoase și fapte contrarii genului lor

de viață au murdărit splendoarea sufletului, sau canonul dat de duhovnic nu l-au îndeplinit exact, sau cu limba grăbită au făcut sfat fals, sau n'au dus viață după plăcerea lui Dumnezeu și după regula lor călugărească, sau în alte păcate de poște și delictate în diferite timpuri și moduri și locuri prin slăbiciune omenească au alunecat și au căzut, sau călcând regulile călugărești cele de mai înainte, au dat altora scandal, sau n'au păzit disciplina după modul regulii lor călugărești cele de mai înainte, sau au căzut în petreceri deșare, unii pe alții s'au înjosit, au disprețuit, au calomniat, au înjurat, s'au depărtat de mânăstire prin dezertare, călcând voturile cari le-au făcut lui Dumnezeu; însă apoi toate acestea le-au mărturisit părinților spirituali și dela dânsii canonul dat l-au primit și au promis să-l plinască, dar n'au putut fiindcă s'au mutat la Dumnezeu. De aceea frații lor cari mai trăesc, după ce au făcut penitență cu cea mai mare durere au alergat la mila bisericii, atât pentru ei cât și pentru tovarășii lor rugând cu insistență legarea bisericască și iertarea aceloră cu cari au fost legați. De aceea, de toate aceste păcate cunoscute și necunoscute ale lor, și de vina păcatelor și de legătura pe ei pe toți i am deslegat, îi liberăm, îi iertăm și i restituim cu virtutea și cu marea putere și cu darul preasfântului Dub. Iar dacă unele le-au lăsat neispoveduite din uitare ori altă cauză și acestea toate să le ierte lor milostivul și bunul Dumnezeu cu mila și marea lui bunătate. Așa, Stăpâne milostive

Doamne Isuse Hristoase Dumnezeu nostru, să învingă nemăsurata ta milă și incomparabila ta bunătate! să nu permiți ca să piară creatura ta, ci auzi-ne pe noi păcătoșii și umiliții rugători, cari te rugăm pentru servii tăi: *ieromonahi, ierodiaconi, monahii și toți ceilalți călugări* din mânăstirea noastră stavropegiacă a prea sfintei Doamnei noastre Născătoare de Dumnezeu și din metohiile lor, vii și morți, și pe ei pe toți de toată legătura cu care sunt legați, în care au căzut cu voința lor împinsă de patimi, sau de orice altă cauză desleagă-i ca un bun și milostiv domn; cunoscând bine toate slăbiciunile, iartă-le lor tot păcatul făcut cu voe sau fără voie și le iartă tot ce au făcut în viață rușinos și rău; o-pune mulțimii păcatelor aceloră adâncul milelor tale și șterge toate fărădelegile lor cu mila ta nespūsă și cu nemărginita ta generosităte (căci ai spre îndurare curgătoare bogății și mare adâncă de milă și îndurare) și mântuindu-i de vecinica osândă, să le deschizi împărăția ta și să le dai ședere în dreapta ta; iar pe aceia dintre servii tăi și călugării cari mai trăesc în această mânăstire sfântă a noastră, pe ei pe toți cu protecțiunea ta puternică păzește-i și luminează ochii lor ca să nu doarmă spre moarte și pune în sufletele lor frica ta; pune în jurul lor inger păzitor credincios și-i fă pe ei implinitori ai poruncilor tale, în cari să-ți placă în toate zilele vieții lor, voinții tale sfinte, fără repaos să se supună, să trăiască frățește și fă ca ei după deplină penitență și mărturisire și după împărtă-

Asceza creștină și neurologia modernă

Când părintele *Raymond*, O. P. și-a scos lucrarea sa: „*Le Guide des Nerveux et des Scrupuleux*“, aceasta a stârnit o adevărată senzație în lumea științifică. Și e ușor de înțeles de ce.

În această lucrare Sf. Sa dovedește că asceza creștină este un mijloc sigur de a vindeca bolile de nervi.

Arată că remediile prescrise de asceza creștină nu sunt niște obiceiuri inexplicabile, ci sunt izvoare de energie și de vindecare. Ne documentează că în ea sunt izvoare de energie atât pentru viața fizică, cât și pentru cea psihică și în sfârșit scoate în relief înalta valoare științifică a deprinderilor vieții creștine, pentru a avea nervi sănătoși.

Lucrarea este împărțită în două părți. Prima parte este despre Rău și cauzele Răului, a doua parte cuprinde remediile.

Este interesant cum privește acest mare cunoscător al sufletului omenesc, Părintele *Raymond*, sinceritatea, postul și rugăciunea:

Sinceritatea, postul și rugăciunea sunt o condiție pentru a avea nervi sănătoși. Sinceritatea ne asigură o dezvoltare în profunzime, iar rugăciunea ne dă un fel de structură psihică, este ca șira spinării, și ne ajută să așezăm în jurul ei cunoștințele, planurile și aspirațiile noastre. Rugăciunea este o cheie a progresului. Ba mai mult, dacă vrem să o socotim în mod științific, ea prin aceea, că ne dă o orientare prin formule și o structură, ne asigură axa și direcția vieții și ca urmare ne ferește de tulburări interne, cari pot duce uneori până la nebunie.

*

Dacă asceza creștină și neurologia modernă au între ele multe asemănări este, pentru că urmăresc în parte același scop: echilibrul și sănătatea fizică și psihică.

Totuși este o mare deosebire între aceste două, pentru că asceza creștină dă oamenilor un echilibru durabil, bazat pe Dumnezeu și pe natură și ca urmare o dezvoltare organică, pe când neurologia se bazează numai pe natură și vindecă nervii bolnavi prin medicamente,

șirea cu infricoșatele tale mistere, din această viață să se mute la tine Doamne, să se prezinte la judecată și să primească bună apărare. Iar când vor pleca, corpurile lor și ai răposaților a celor cari au trăit călugări cu ei, să se descompună în elementele din cari au fost compuse și binevoeste să se facă pământ; căci tu Doamne ai zis: pământ ești și în pământ te vei întoarce. Iar sufletele lor în locul celor vii și în corturile dreptilor le așază și-i pune în numărul celor aleși ai tăi, milostivindu-te spre ei, auzi frumoasele noastre rugăciuni și cereri pe cari cu încredere ți-le-am adus pentru păcatele lor și pentru neștiințele poporului, căci de blestemul legii au fost răscumpărați cu prețiosul tău sânge și ti așază în corturile sfinților tăi, cu mijlocirile și rugăciunile nepătatei tale mame a stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, a cinstului și măritului profet înainte mergător și botezător Ioan, a sfinților măriților și întru tot laudaților Apostoli și ale tuturor sfinților tăi. Amin. — 1792 luna Ianuarie.

† Al Constantinopolei vouă în Hristos vă dorește. † Al Antiohiei Antemiu vă dorește. † Al Ierusalimului, vă dorește. (Urmează încă 8 iscălituri de mitropolit). Vezi *Mansi*, Collect. Conc. Parih 1907, t. 39, col. 973—978. Această carte de iertare a fost publicată mai întâi de N. I. Gianopoulos, în ziarul *Deltion*, Atena, 1892, tom IV, p. 666—670.

26. *Policarp*, patriarhul Ierusalimului, în 1811 a dat două cărți de iertare, în grecește

autosugestie conștientă și alte mijloace științifice.

1. Atât asceza creștină cât și neurologia recomandă moderația și uneori chiar neurologia recomandă postul.

2. Asceza creștină recomandă rugăciunea ca un singur mijloc de a ne păstra în Bine și de a ne păstra echilibrul, pe când neurologia în acest scop și alte lucruri asemănătoare: recomandă repetări de formule, autosugestie conștientă. Este destul să facem această scurtă paralelă între Religie și Știință, pentru a ne convinge că Religia ne întinde adevărata fericire, pe când Știința cu care caută să ne orbescă Lumea, ne oferă adesea puțină viață și puțină fericire.

Este de înțeles prin urmare, pentru ce, când un călugăr dominican, Părintele *Raymond*, scoate o carte de asceza scrisă în formă științifică, despre metodele creștine de a vindeca pe cei ce suferă de nervi, cartea lui este salutată în lumea științifică de oamenii de bine, ca o revelație. Ba mai mult, cartea e prefăcută de un vestit medic, dr. *Masquin*, dela institutul de neurologie *Saint-Didier* (Vaucluse) și este recomandată de alți doi vestiți medici, de Dr. *Bonnaymé* dela clinica Medicală din Lyon și de Dr. *Dubois*, profesor de neuropatologie dela universitatea din Berna. Este interesant ce însemnătate dau acești medici unei cărți scrise de un călugăr dominican.

Reproducem un fragment din scrisoarea lui Dr. *Dubois*, către Părintele *Raymond*:

„Domnule, am avut o mare plăcere la citirea interesantelor D-voastre lucrări. D-voastre știți că plecăm de pe baze diferite, D-voastre călugăr dominican, eu liber cugetător crescut în protestantism.

Dar cu toate aceste divergențe fundamentale, mă găsesc în mai mare comunitate de aspirații cu călugării, decât cu necugetătorii, cari se califică, din nefericire, liberi cugetători. Iară Dr. *Bonnaymé* spune despre această lucrare că este o operă științifică și că medicii au rămas surprinși de a auzi vocea unui călugăr în asemenea materie, și spune:

„Ceeace face superioritatea cărții D-voastre este că restituiți în drepturile ei lumea

internă care o guvernează pe cealaltă puternicele ei mobile, cari sunt gândurile, sentimentele și voința noastră. Doctrina pe care o expuneți, felul cum vorbiți despre psihoterapie, exactitatea cu care explicați rolul ei, înconjurând spiritul de sistem, sunt meritele D-voastre inapreciabile“.

„Vindecările pe cari le obțineți prin aceste mijloace nu mai sunt contestate“.

Toate acestea sunt cu o dovadă mai multă că Religia și Știința nu se contrazic.

Bucuria celor ce văd în Știință un dușman al Religiei, totdeauna a fost și va fi de scurtă durată.

Felician M. Soran

În legătură cu „Serviciul social“.
La timpul său, am vorbit și noi la loc de frunte despre această instituție nouă, menită să îndrumeze și să înalte viața satului românesc. Am arătat multul bine în vederea căruia s'a înființat, și am exprimat oarecari dorințe pentru viitor. În deosebi, am atras atențiunea celor chemați asupra unor condițiuni de asigurare împotriva anumitor devieri care ar putea fi păgubitoare în mare măsură întregi acțiuni.

Ne bucurăm că găsim aceleași sentimente și aceleași dorințe tâlcuite acum, mai dezvoltat și mai motivat, într'un frumos articol al „*Telegrafului Român*“, din Sibiu (27, 11, 38). Autorul relevă, în deosebi, rolul de conducător fiscal al satului care a fost și a rămas preotul. Chiar de aceea regretă că la stabilirea principiilor călăuzitoare ale noii așezări Biserica nu a fost consultată. Aceasta cu atât mai vâros că cultura care se va propovădui prin „Serviciul social“ nu va putea fi una încoloră, ci una „ci întemelată pe tradiția spirituală a sufletului românesc care crește din ortodoxie“. (Noi am fi zis mai corect și mai bine: din creștinism!) — „Ar fi de dorit apoi — și aici suntem cu totul de acord — să se accentueze cu toată seriozitatea calitățile de înaltă și severă moralitate ce se cer tinerilor studenți ce vor fi trimiși la sate.“ Între ei se găsesc mulți cu moravuri ușoare. Aceștia vor fi, cu siguranță, stricători de moravuri și de tradiții

Ambele se păstrează în Biblioteca Academiei Române sub n. 1335.

27. *Constantin I.* patriarh al Constantinopolei, 1830—1834, în 1833 a dat următoarea carte de iertare de păcate:

„† Constantin cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop al Constantinopolului și patriarh ecumenic.

Mijlocitorul vostru care se află la noi, prea sfințitul și prea venerabilul patriarh actual al Ierusalimului preafericitul domn *Atanasie*, prea iubitul nostru frate spiritual și împreună concelebrant, precum și mijlocitorii voștri, soborul evlavioșilor și venerabililor mitropoliți, frații noștri spirituali cari formează sinodul nostru, vă fac cunoscut tuturor ceea ce urmează:

Domnul nostru Isus Hristos dând sfinților și mărinimoșilor săi Apostoli darul și harul Duhului sfânt zicând lor: vor fi iertate aceluia păcatele cărora voi le veți ierta; tuturor aceluia cărora voi veți lega păcatele, vor fi legate și în cer, și tot păcatul care voi îl veți lega și deslega pe pământ, va fi legat și deslegat în adevăr prin continuitatea acestui cuvânt divin, aceeași autoritate și putere a ajuns în mod succesiv până la smerenia noastră.

D aceea în puterea harului care ni s'a transmis dela Apostoli, noi iertăm, liberăm și deslegăm pe: *Prodromos*, *Petros*, *pelerinul Simeon*, *Ana*, *Sultana*, *Kula*, *pelerinul Ayani*, *Indji*, *Petros*, *Moise*, *Meris* și *Despina răposați din Eparhia Cezareii*, de toate păcatele sufletului și trupului,

în această lume și în cealaltă, ori care ar fi specia păcatelor în cari cedând superbiei au căzut fie din ignoranță, fie din propunere voită.

Fie că, în mod liber sau din necesitate, au călcat porunciile lui Dumnezeu, fie voluntar sau din neglijență, în secret sau în public, în orice oră și timp au păcătuit ei în cuvinte, în cugete sau fapte; fie că au fost blestemați de părinții lor; fie că au căzut sub anatema; fie că au făcut vot să împlinescă o faptă bună, și nu și-au ținut promisiunea lor; fie că au fost loviți de blestem și excomunicare prin patriarh și mitropolit; fie că au fost blestemați de preot; fie că s'au rușinat și n'au mărturisit păcatele lor părintelui spiritual; fie că n'au îndeplinit canonul caraliș'at; fie că prin cugete rele și pentru alte motive ei n'au avut conduită convenientă, nedemnă și abominabilă în fața lui Dumnezeu; fie că mândniindu-se contra cuiva au injurat și au spus cuvinte cari nu trebuiau să iasă din gura lor; fie că și-au pătat sufletul cu cuvinte perverse; fie că au părăsit posturile și alte practici obligatorii; fie că și-au neglijat rugăciunile și asistența la serviciile religioase în timpul datorit; fie că au călcat promisiunile lor de orice fel; fie că n'au trăit în conformitate cu legea lui Dumnezeu; fie că din sgărzenie sau din complăcerea altuia ori pentru interes ori avantajul câștigului au făcut nedreptate altuia și au făcut să sufere suferințe și pagube nedrepte; fie că prin cuvinte sau acțiuni au împins pe aproapele la mânie sau că au lucrat contra lui; fie că prin alte cugete perverse

sănătoase. „Să nu cumva să ducem asupra satelor unda unei grave stricăciuni pentru slaba compensație a unei discutabile culturi.“

În același mers de idei se adaugă: „Tinerii cari vor fi trimiși în sate să ajute ca spiritualitatea satului să crească din sine însăși. N'am vrea să-i vedem sămănând romanțele de mahala pe tot întinsul țării și dansurile obscene de import, înăbușind astfel românismul satelor și mahalagisându-le pe toate. Tinerii să învețe cântecele satului, obiceiurile, folclorul, credințele lui.“

Nu ne îndoim nici noi, cum nu se îndoiește nici „Telegraful“, că aceste observațiuni vor fi ținute în seamă de către conducătorii „Serviciului“, date fiind intențiunile M. Sale regelui care vrea ridicarea satului în bine și numai în bine.

Aprecieri măgulitoare. În numărul său din 27 Noemvrie, *L'Osservatore Romano* publică un foarte judicios articol al redactorului său de politică internațională (G. G.) despre „România și Balcanii“.

Autorul atribuie vizitei făcute de M. S. Regele Carol la Londra o mare importanță politică: Imprejurarea că în curs de câteva zile au umblat pe același drum și Regele Greciei, apoi Principele Paul al Iugoslaviei, arată limpede că e vorba a se fixa și preciza orientarea politică a statelor răsăritene, în speță a „Înțelegerii balcanice“. Locul și rolul preponderant în nouile aranjamente și așezări îl are fără discuție România. Cât de hotărâtor e cuvântul ei se vede și din împrejurarea că „ea a avut influință decisivă în determinarea sorții Ruteniei care a rămas [prin voința României], deși redusă ca proporții, autonomă în hotarele Cehoslovaciei“. — La fel și în rezolvarea multor altor probleme Bucureștilor va face să simtă greutatea cuvântului său. Așa, înainte de toate, în problema minoritară. În vremea din urmă, puterile Europei Centrale au decretat principiul autodeterminării. România însă nu poate accepta acest principiu. În schimb ea vrea să arate lumii un regim pozitiv, care face posibilă conviețuirea populațiilor de rasă diferită.

Importanța hotărâtoare a României derivă

din speciala ei situație strategică și economică. Expansiunea nordică spre sud (teoria dlui Lucian Romier) nu se poate imagina decât în două direcții: spre Ucraina răsărită, ori peste Balcani spre câmpurile de petrol ale Orientului. În amândouă ipotezele drumurile duc peste România, care apare ca ultimul pivot al libertății Răsăritului de mijloc, la independența căruia are interes nu numai Turcia ci și Anglia (petrolul din Mossul și drumul Indiilor). — La fel de importantă este atitudinea României din punct de vedere economic. Stăpânind gurile Dunării, ea poate deveni centrul capital al comerțului pentru întreg basinalul dunărean și Europa centrală. Are apoi belșug de petrol și grâu. Această poziție privilegiată ar putea-o determina „la o politică economică cu adevărat autarhică“ și ar putea fi cimentul de întărire a blocului statelor balcanice, care ar putea avea din România toate materiile prime esențiale.

E limpede prin urmare, că România are o situație „capitală și decisivă“. Rămâne acum, pentru a se fixa drumul „Înțelegerii balcanice“, să se vadă și orientarea definitivă a politicii jugoslave, pentru fixarea căreia se străduiește acum Prințul Paul. Se pare că ea va fi una de solidaritate cu celelalte țări balcanice. Oricum, „poziția strategică și economică a României este preeminentă“ — își încheie distinsul publicist considerațiile sale atât de favorabile României.

Calendare, calendare.. E vremea calendarelor. Lumea le caută și, har Domnului, avem calendare bune pentru credincioșii noștri.

1. *Calendarul dela Blaj*, scos acum a XVI-a oră de redacția „Unirii Poporului“, se prezintă și de data asta cu un îngrijit „Indreptar bisericesc“ alcătuit de p. Gregoriu Tecșă și cu bogat material literar și de învățatură creștinească, semnat de dd. Sever Barbu, Nic. Lupu, Iuliu Maior, S. Olea, Val. Crișan, Petrea Dascălul, ș. a. Glume bine alese și icoane felurite împodobesc acest calendar ce costă 12 Lei.

2. Tot numai 12 Lei costă și *Calendarul dela Baxă*, scos de Părinții Basiliani. Format mare și multă hrană sufletească pentru cetitori, chiar și prin colțuri de pagină, unde nu te-ai

astepta la așa ceva. Se vede că-i lucrare în primul rând duhovnicească, fiind însă foarte bine și sub raport calendaristic.

3. *Calendarul Agrului*. Hârtie bună, tipar ceteț, pagini multe: 160 în cap, chipuri numeroase, material variat și preț redus: 10 Lei. Asta-i Calendarul Agrului pe 1939. Lucrează la el: I. Agârbiceanu, I. Georgescu, Dr. A. Comșa, prof. Aug. Cosma, prof. T. Florea, G. Ghișă, ș. a.

4. *Calendarul revistei Micul Misionar*. A ieșit la Oradea, acum a doua oară, pe 48 pagini, cu icoane și slovă colorată. Seris viu și interesant și plin de chipuri, sigur o să fie bucuria tineretului școlar. Îndeosebi a celui mai măruntel. — Faptul că nu costă decât 5 Lei o să-l facă să fie cu atât mai căutat.

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat de Oradea Mare a făcut mai nou următoarele distincții și numiri în sânul clerului eparhial: Parohii *Aug. Moldovan* din Mălădă și *Victor Cîncea* din Sântandrei au fost distinși cu brâu roșu; administratorilor parohiali *Gh. Șinca* din Criștelec, *R. Mihalca* din Gârșul de Criș, *Gh. Marta* din Haieu, *Victor Ghergariu* din Holod, *Alex. Terdic* din Petreu, *C. Marian* din Rogoz și *Virgil Trușășu* din Sudurău li-s'a acordat titlul de paroh, iar pr. *Victor Achim* din eparhia Maramureșului, după ce a fost primit în clerul diecezan, a fost numit adm. paroh. la Recea.

Bucuria slugii Domnului. Implinindu-se în toamna aceasta 35 ani de preoție și 20 de slujbă protopopească din vieța p. *Victor Ștefău*, arhidiacon onorar și paroh-protopop în Vișeu de sus, clerul districtual, dimpreună cu intelectualii din localitate și plasă și în frunte cu dd. Estimiu Vasiliu, prefect județean și loc. col. Solomonescu, primar, i-au sărbătorit foarte călduros pe p. V. Ștefău. La sfânta liturghie p. Ștefan Cherecheșiu a relevat aieșele calități și vrednicii ale jubilatului, iar după aceea, la recepții, i-au prezentat omagiile lor d. prefect Vasiliu, p. Baumgartner, preotul latin, apoi primrabinerul Haager, d. primpretor Dr.

și abominabile ei au pătat vestmântul nevinovăției lor țesut de Dumnezeu; fie că într'un mod oarecare au căzut în alte păcate mari și că după ce s'au căit și mărturisit, n'au îndeplinit canonul dat de confesorul lor; fie că prin conduită nedemnă, au pătat omul intern, adică sufletul lor; fie, în sfârșit, că după mărturisirea lor primind cu dragă inimă canonul, n'au avut timp să-l împlinescă.

De toate aceste păcate, cunoscute, noi ti iertăm, liberăm și deslegăm și mântuim pe snumiții răposați, cu țaria, asistența și harul Duhului Sfânt. Dacă ei au făcut și alte păcate, pe cari din slăbiciune omenească, sau din alt motiv ei nu le-au mărturisit, noi li liberăm și de acelea de toate și rugăm pe Dumnezeu în numele milei sale nemărginite și a bunătății sale supreme să-i ierte.

Ca bunătatea ta infinită, o binefăcătorule și milostive Doamne Isuse Hristoaae, să le fie aplicată. Nu permite ca creaturile tale mai sus menționate să se piardă, ci ascultă îndată rugăciunile cari ți-le fac nevrednicii tăi servi. Prin bunătatea ta infinită iartă cu harul tău pe răposații: *Prodromos, Petros, pelerinul Simeon, Ana, Sultana, Kula, pelerinul Ayani, Indji, Petros, Moisis, Merieș și Despina*. Iartă-le lor toate păcatele cari le-au făcut din răutate sau ignoranță, în secret sau în public, din plăcere sau sgârcenie, și păzește sufletele lor în sânul lui Avram, Isac și Iacob. Așează-le deadreapta ta și poruncește ca corpurile lor să se întoarcă în pământ, pentru că așa

ai poruncit: pentru că din pământ ești și în pământ te vei întoarce. Pentru aceea prin mijlocirea sfintei Fecioare mama lui Dumnezeu, prin rugăciunile marelui înaintemergător Ioan Botezătorul, a sfinților și măriților Apostoli și a tuturor sfinților cari bine ți-au plăcut, îți cerem cu insistență ajutorul. Amin. — Luna Iulie 1833

† Constantin patriarh al Constantinopolei. † Atanasie patriarh al Ierusalimului. † Paisie metropolit al Cesareii. (Urmează încă iscăliturile a 6 metropoliți membri ai sfântului Sinod). — Originalul acestei cărți de iertare de păcate e în turcește. Traducerea o află în *Revue Augustinienne*, Louvain—Paris, 1907, tom. 10, pag. 312—313.

28. *Antim IV*, patriarh al Constantinopolei, 1845—1848, 1853—1855, 1871—1873, a dat următoarea carte de iertare în 1846:

† *Antim*, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop Constantinopolei, Roma Nouă și patriarh ecumenic.

Cu puterea grației divine, cu darul și cu puterea Duhului preasfânt, făcătorul de viață și stăpânul misterelor; în virtutea acestei puteri de a lega și a deslega păcatele oamenilor, dată de Domnul nostru Dumnezeu și Mântuitorul Isus Hristos, dumnezeștilor și sfinților săi Ucenici și Apostoli, cu aceste cuvinte: Primiți Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele, se vor ierta lor și cărora le veți ține, vor fi reținute; și încă: ori câte veți lega și deslega pe pământ, vor fi legate și deslegate și în ceruri; în virtutea acestei grații divine și ireproșabile, zicem, care a trecut dela Apostoli la noi, prin succesiune, noi am liberat

și deslegat de tot păcatul sufletului și trupului pe acirăposatul serv al lui Dumnezeu *Cristodulos*, iertându-i toate păcatele și greșalele făcute de el contra lui Dumnezeu, ca om îmbrăcat în trup în această lume plină de răutate... (vezi *Malatakis*, *Réponse a la lettre patriarchale et synodale de l'église de Constantinople sur les divergences qui divisent les deux églises*, Constantinopol, 1896, pag. 64).

30. *Damian* patriarhul Ierusalimului, (1897) a dat o indulgență unui călugăr dela mitropolia din Iași (vezi Arhim. Teodosie Bonteanu, „O turmă și un păstor“, Cluj, 1937, p. 238).

31. *Neofit VI* patriarh al Constantinopolei, 1734—1740, 1733—1744, a dat în 1739 o carte de iertare de păcate unui anumit Mihai. E iscălit de:

† Neofit al Constantinopolei, † Partenie al Ierusalimului, † Meleție fost al Ierusalimului, † Partenie al Cesareii, † Gherasim al Cretei, † Teoclet al Nicomidiei, † Neofit al Ungrovlahiei, † Calinic al Calcedonului, † Bartolomeiu al Silistrei. Această carte de iertare de păcate se află în Biblioteca Academiei Române, între manuscrisele grecești, sub n. 578 (213) la foaia 368—369.

32. *Egumenul mănăstirii Criosa din Rusia* dădea morților în groapă următoarea carte de iertare de păcate: „Noi, prin mila lui Dumnezeu, patriarh în Criosa, către domnul și prietenul nostru sfântul Petru, portarul lui Dumnezeu. Vă facem cunoscut că zilele acestea a încetat din

Selegianu, d. farmacist Kovássy, ș. a. Ulterior, la masa frățescă, i-a făcut urări de bine și păr. Sârcu, protopop ortodox. — Toate doririle noastre de bine venerabilului jubilaant!

Vestind laudele Pururea-Fecioarei.

Literatul *Ovidiu Hulea*, dir. lic. român din Aiud, e cunoscut deja ca înflăcărat vestitor al Pururea Fecioarei ce s'a arătat, cu mai bine de trei sferturi de veac în urmă, la *Lourdes*, unde de atunci începând n'a încetat a mijloci mulțime de vindecări sufletești și trupești celor ce i se închină cu credință. De praznicul Sf. Nicolae d. O. Hulea, chemat de Reuniunea Femeilor Române Unite din *Zlatna*, a conferențiat acolo, cu talent și însuflețire, despre Maica Indurărilor, *Lourdes* și minunile ce se săvârșesc în acea localitate binecuvântată. Conferențiarul a fost ascultat cu drag și răsplătit cu aplauze călduroase.

Biserica Romei și francmasoneria.

Nu de mult francmasonul francez *Albert Lantoin* a adresat o scrisoare Sfântului Părinte încercând să arate că între Biserică și francmasonerie nu-i neapărat de lipsă fie prea mare opoziție. *Gazeta Vaticanului*, „*Osservatore Romano*” observă la aceasta că de mai bine de două veacuri Biserica Romei a osândit de nenumărate ori lojele masonice, silită fiind la aceasta în urma poziției dușmănoase Bisericii și în temeiul principiilor de temelie ale francmasoneriei, cari principii nu se potrivesc cu ale Bisericii. Câtă vreme francmasoneria rămâne francmasonerie, de pace între ea și Biserica Romei nici vorbă nu poate fi. Șapoi e în vigoare și art. 2335 al noului Codice de Drept Bisericesc Apusean, în sensul căruia apartenența la orice lojă francmasonică atrage după sine ipso facto, eschiderea din sânul Bisericii.

Locale. Dumineca viitoare, în Nașterii Domnului, va predica în catedrală păr. *Dr. Aug. Ciungan*, prof. de religie la Școala Normală de fete.

— Dumineca trecută, în cadrele desp. Blaj

viață un rob al lui Dumnezeu și vă poruncim să-i dați voie să intre fără întârziere în împărăția cerurilor, de oarece noi l-am iertat de toate păcatele și i-am dat binecuvântarea, așa dar binevoii a vă conforma acesteia pentru care i-am dat această scrisoare”, (vazi *Lumea ilustrată*, 1891—1892, pag. 179 și *N. Zaharia*, *Sentimentul religios*, București, fără an, ed. Sococ, pag. 19.)

Despre vânzătorii de indulgențe cari au cutreerat țările române istoricul *Ionescu-Gion*, în *Studiul din istoria Fanarioșilor*, București, 1891, la pag. 69—70 se exprimă astfel: „*Ah, călugării, înalții prelați ai Constantinopolei, Antiohiei, Alexandriei, Capadochiei, Mirelor, Smirnei și tuturor locurilor depărtate din Răsărit, de câte ori venit-au în țările române și cu câte milioane dusu-s'au iarăși în prea sfintele și de toate patimile desbrăcatele lor eparhii! Veniau pentru o săptămână și ședeau câte doi ani... Au jurat jura luându-i moșiile, făcând liturghii niciodată mai jos de zece galbeni, și vânzând indulgențe — putamale scrise, cu cari pe piept se înmormânta credinciosul — atât de multe, încât după ce le isprăviau pe cele aduse din eparhia lor, puneau pe brânci tipografia mitropoliei din București să le tipărească alte sute*”.

Acum, cucernice părinte Ghia, sper că ești lămurit pedepin despre indulgențe și în consecință logică te vei conforma adevărului adevărat, obiectul intelectului, dela care nu te vei mai abate, afară de cazul că ai avea ca scop combaterea adevărului.

(Sfârșit)

al »Astrei« și a Asociației Profesorilor Secundari din loc, a conferențiat d. *S. Sofronie*, prof. univ. Cluj, debătând tema: *Contribuția românească la adevăratul principiu național.*

— Săptămâna trecută a avut loc *sinodul de toamnă* al preoșimei din districtul protopopesc al Blajului, sub conducerea păr. *Iuliu Busoiu*; sinod deschis după sf. slujbă dela »biserișcuță«, unde a cuvântat păr. *Augustin A. Pop*, ieromonah basilian și admin. paroh. la *Obreja*.

Frații împreună. Urmând rânduelilor canonice, preoșimea română unită de pe Valea Bărcăului și a Luncii s'a adunat în ziua de 24 Noemvrie c. în conferință de toamnă în *Sârșigul* păr. *Cristea*. Duminecă la ora 10 s'a celebrat sfânta liturghie de cei 19 preoți prezenți în frunte cu păr. *Balibanu*, protopop tractual. Se remarcă popor mult, spovedanii și cuminecări numeroase. Predica o rostește păr. *Terdic* din *Petreu*, vorbind cu multă putere de convingere despre »*Pocăința adevărată*«. După biserică, preotul local a ținut o *lecție practică* din religie, cea dintâiu de acest gen în conferințele preoșesti din aceste părți. Incepută această practică, ar fi bine să se continue. După masă urmează *conferința intimă*. Cuvântul de deschidere îl are păr. *Baliban*; păr. *Miclăuș* ce țeste *cazul de morală* rezolvat. Se iau următoarele *hotăriri*: sprijinirea presei catolice, mai multă atențiune chestiunii catihetice. Se discută chestiunea cantorilor noștri și chestiunea căsătorilor amestecate și altele cari au fost spre clarificarea celor de față. Incheerea a făcut o păr. protopop într'o atmosferă sufletească dintre cele mai elevate.

S'a călugărit familia întreagă. Acum de curând și-a făcut juruințele monahale *Fr. Saturnin*, în mănăstirea franciscană din *Weert* (Limburgul olandez). De-a dreapta și de-a stânga noului monah stăteau alți doi călugări cari nu erau alții decât propriii fii ai d. *Arnold Willems*, cum se chema în lume *Fr. Saturnin*, intrat în mănăstire după 12 ani de văduvie. Alte trei fiice ale d. *A. Willems* sunt și ele călugărițe franciscane de mai de mult, în mănăstirea din *Harlen*, așa că acum întreaga lor familie s'a integrat total în marea familie a Sărăcușului din *Assisi*.

Infrângerea laicismului. Alegerile pentru Senatul francez, făcute în Octomvrie a. c., s'au încheiat cu scoaterea de pe teren alor trei matadori ai laicismului (= necredinței) francez: *Viollette*, *Mauger* și *Lisbonne*, cari făceau cauză comună cu *Frontul Popular* și s'au manifestat de dușmani neimpăcați ai Bisericii. Mai multe departamente catolice în cari străbătuseră în vremea din urmă elemente de stânga extremă, au revenit la vechea lor tradiție catolică. Așa *Finisterre*, *Côte du Nord* ș. a. E peste măsură de îmbucurătoare constatarea că în apriga luptă electorală menționată mai sus a rămas biruitoare puternica organizație pronunțat creștină *Fédération Republicaine*.

Mulțumită publică. Săracă și nu tocmai numeroasă, cum este parohia noastră *Toțoiu* din *Arhidieceză*, a recurs la ajutorul inimilor bune pentru a-și repara casele parohiale, cumpărate în stare cât se poate de slabă. La rugămintea acestei parohii au răspuns: păr. *Alex. Oltanu*, (f. preot în *Bucerdea-Vinoasă*) cu 1000 Lei, precum și *districtele protopopești*: *Alba Iulia*, cu 4600 Lei; *Sibiu*, cu 744 Lei; *Diciosânmărtin*, cu 700 Lei; *Tg. Mureș*, cu 600 Lei; *Mediaș*, cu 420 Lei; *Arieș*, cu 400 Lei și *Reghin*, cu 200 Lei. — Tuturor acestora li-se exprimă și pe această cale cele mai simțite mulțumite. — *Comitetul Parohial*.

Către sufletele caritative. Păstrând tradiția, și actualul Comitet al „*ASTRU*”-lui *clujan*, va organiza — cu prilejul luminatului praznic al „*Nașterii Domnului*”, *Tipografia Seminarului Teologic gr.-est. Blaj*

sărbătoarea „*Pomului de Crăciun*”. Cu acest prilej, se vor ajuta elevii săraci dela școlile primare din *Cluj*. Comitetul a lansat „*Liste de subscripție*”, la cari sunt cu insistență rugați toți bunii creștini să contribuie — în limita posibilităților —, fie cu bani, fie cu obiecte (haine, ghete etc.), pentru copii între 7—12 ani. Orice sumă de bani, sau obiecte, destinate acestui scop caritabil, se vor trimite pe adresa: „*ASTRU*” *Calea Moșilor* No. 22 *Cluj*, până la data de 16 crt., sărbătoarea „*Pomului de Crăciun*” având loc în ziua de 18 Decemvrie a. c. Tuturor bunilor creștini, cari vor contribui la îndeplinirea acestui act creștinesc, le aducem mulțumirile noastre anticipate. *Cluj*, la 8 Decemvrie 1938. *Comitetul*.

Telefonul „Unirii”

T. Diciosânmărtin. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent. Suma de 50 Lei am predat-o la destinație.

Dr. M. Lugoș. Am primit abonamentul pe anul curent.

Parohia rom. cat. Galați. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

Parohia Șibot. Am primit abonamentul pe 2 ani. Achitat până la 1. I. 1937.

Oficiul parohial Sâmboleni. Am primit suma trimisă. Abonamentul e achitat până la 31 III 1936.

Oficiu parohial Mălușin. Am primit 300 Lei. Abonamentul e achitat până la 31 XII 1935.

C. Ilva mare sat. Am primit abonamentul pe 1938.

Oficiul parohial Mădăraș. Am primit abonamentul pe anul curent.

Oficiul parohial Ardan. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Parohia Bunești. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

AVIZ

Se aduce la cunoștința celor interesați, că *Soc. An. de editură „Sfânta Untre”* din *Blaj*, în adunarea generală dela 9 Decemvrie 1937 a hotărât lichidarea societății.

Toți eventualii creditori ai societății sunt rugați a-și anunța creanțele, la sediul societății în *Blaj*, în termen de 6 luni dela data apariției prezentei publicațiuni, contrar nu se va mai ținea seamă de ele.

Blaj, la 26 Noemvrie 1938.

Societatea An. de editură „Sfânta Untre” din *Blaj*, în lichidare repres. prin: *Dr. Victor Macavelu*, *George Dănilă*, *Augustin Folea*, *Iuliu Maior*, *Iosif Bucur* lichidatori. (2-3)

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licenție.

Rechiziți și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.



Citiți și răspândiți

„UNIREA”